

©RD, Joanne van de Riet

Forse stijging aantal ouderen met rijbewijs

• Johannes Visscher

Steeds meer 65-plussers in Nederland zijn in bezit van een rijbewijs, bleek woensdag uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Nederland telt 2,8 miljoen 65-plussers met een autorijbewijs. Dat zijn er bijna 45 procent meer dan tien jaar geleden, zo becijfert het CBS.

De stijging komt voor een deel doordat er steeds meer 65-plussers zijn, maar ook doordat de huidige groep 65-plussers vaker een rijbewijs heeft dan die van tien jaar geleden. Bij vrouwen in deze leeftijdsgroep groeide het aantal rijbewijshouders met 53 procent, bij mannen betrof dit 38 procent. Het aantal vrouwelijke 65-plussers met een rijbe-

wijs is „zelfs verdubbeld”, noteert het CBS.

In totaal bezaten begin 2024 bijna 11,7 miljoen mensen een Nederlands autorijbewijs. Verhoudingsgewijs bleef het aantal rijbewijshouders dit decennium gelijk. Net als tien jaar geleden zijn acht op de tien volwassenen in bezit van het overbekende pasje.

Opfriscursus

De verplichte keuring voor autorijders van 75 jaar zou steviger moeten worden, vindt verkeerspsycholoog Gerard Tertoolen. „Nu is de test op die leeftijd een flopkeuring. Er zijn een paar snelle medische testjes. Kan iemand nog een nummerbord lezen, is het gehoor nog goed, dat soort kwesties.” Bij een meer omvattende keuring gaat een arts bijvoorbeeld in gesprek met de chauffeur over diens rijvaardigheid. „Dat kan tot gevolg hebben dat een oudere bijvoorbeeld een extra spiegel nodig heeft, omdat hij niet meer zo soepel over zijn schouder kan kijken.”

De keuring van

75-plussers heeft zijn „langste tijd gehad”, beaamt Eline Maarse, zegsvrouw van de ouderenbond ANBO-PCOB. „Wij vinden dat iedereen op zijn tijd een opfriscursus moet hebben.”

Ouderen die twijfelen over hun rijvaardigheid moeten „hun verantwoordelijkheid nemen”, stelt ze. „Het is goed dat ze met bijvoorbeeld hun kinderen problemen rond veilig gedrag in het verkeer bespreken. Bij twijfel zou het CBR ingeschakeld kunnen worden.”

Maarse verzet zich tegen het beeld dat senioren de verkeersveiligheid aantasten. „Er zijn twintigers die als bezetenen rijden. Mensen worden ouder en blijven langer

vitaal. Het is niet zo dat 75-plussers sowieso kwetsbare vogeltjes zijn.”

Staphorst

Nederland telde begin 2024 ruim 6,9 miljoen autobezitters. Sommigen bezitten meer dan een auto. In totaal hebben particulieren ruim 79 miljoen auto's.

Niet elke rijbewijshouder heeft een auto. Zo hadden begin 2024 1,9 miljoen 30-minners een rijbewijs, terwijl er 730.000 met een auto waren. Bij 75-plussers ligt het aantal rijbewijshouders (1,1 miljoen) en het aantal autobezitters (796.000) het dichtst bij elkaar.

Op het platteland is de auto populairder dan in de stad. Het rijbewijsbezit was begin 2024 het hoogst in de gemeente Rozendaal. Daar had 92 procent van de inwoners van 17 jaar of ouder een rijbewijs. Daarna volgen Staphorst en Tubbergen (beide 91 procent). In Amsterdam ligt het percentage het laagst (61 procent).

Zie ook pagina 6.

”
Het is niet zo dat 75-plussers sowieso kwetsbare vogeltjes zijn

Eline Maarse, ouderenbond ANBO-PCOB

Als treuzelende tachtiger afrit voor oprit aanziet

● Johannes Visscher

Steeds meer senioren zijn in bezit van een rijbewijs, blijkt uit woensdag gepubliceerde CBS-cijfers. Komt daarvoor de veiligheid op de weg in het gedrang?

„Waarom zou je achter de geraniums wegkruipen?” vraagt verkeerspsycholoog Gerard Tertoolen zich af. Hij vindt het een „goede zaak” dat mensen „heel lang mobiel blijven.” En Tertoolen wil oudere automobilisten „beslist niet als structurele brokkenmakers” in een hoek zetten. „Ik zie jonge chauffeurs geregeld gevaarlijke inhaalacties uitvoeren en denk dan: het zou geen kwaad kunnen als jij nog een paar extra rijlessen volgt.”

Toch laat dit alles onverlet dat er wel degelijk risico's kleven aan het feit dat in Nederland steeds meer senioren de auto pakken, signaleert Tertoolen. Het aantal rijbewijsbezitters van 65 jaar en ouder steeg afgelopen tien jaar met

bijna 45 procent. Inmiddels is bijna een kwart (2,8 miljoen mensen) van de autorijbewijsbezitters de 65 gepasseerd.

Sommige automobilisten op leeftijd kunnen „minder goed meekomen”, constateert Tertoolen. „Van bijvoorbeeld 75-plussers kan het gezichts- en gehoorvermogen achteruit gaan. Ze reageren minder snel en hebben in complexe verkeerssituaties minder overzicht. Denk aan het veel moeten invoegen op drukke snelwegknooppunten.”

Dode hoek

Spookrijders blijken nogal eens hoogbejaarde automobilisten, weet de verkeerspsycholoog. „In bijvoorbeeld slechte weersomstandigheden nemen ze dan per ongeluk de verkeerde oprit. Dat soort fouten brengt uiteraard heel grote veiligheidsrisico's met zich mee.”

Problematisch is dat oudere chauffeurs hun rijvaardigheden nogal eens overschatten, signaleert hij. „Als mensen al heel lang hun rijbewijs hebben, vinden ze dat ze het op de weg best goed doen. Maar een auto besturen is best een gecompliceerde taak. Je hele lichaam doet mee. Je moet bijvoorbeeld over je schouder kijken om de dode

Gerard Tertoolen, verkeerspsycholoog.

beeld Gerard Tertoolen

”

Spookrijders blijken nogal eens hoogbejaarde automobilisten

Gerard Tertoolen, verkeerspsycholoog

hoek in de gaten te houden. Zo'n handeling kan senioren minder makkelijk af gaan.”

De verkeerspsycholoog merkt dat automobilisten op leeftijd zichzelf al beperkingen opleggen. „Ik hoor van nogal wat ouderen dat ze alleen nog de weg op gaan in eigen omgeving in Zeeland of Gelderland en dat ze niet meer met de auto naar drukke plaatsen zoals Rotterdam rijden. Dat vind ik een goede zaak.”

Het is „absoluut” waar dat senioren vaak voorzichtig rijden, beaamt Tertoolen. Maar al te grote behoedzaamheid kan verkeerd uitpakken, waarschuwt hij. „Als mensen te langzaam rijden, zitten automobilisten achter hen zich op te vreten en gaan zij onverantwoord inhaalacties uitvoeren.”

Lastig en gevoelig zijn situaties waarbij een bejaarde chauffeur hoe dan ook wil blijven rijden, terwijl omstanders zich zorgen maken over diens vaardigheden. „Het gebeurt heel weinig dat huisartsen hun zorgen over oudere automobilisten melden bij het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR). Intussen is het gevaarlijk dat een oudere met bijvoorbeeld een ernstige kwaal toch de weg op gaat.”

In zijn algemeenheid geldt dat automobilisten minder alert worden naarmate ze ouder worden, zegt oud-politieman Jan Labruyère (67). Hij werkte tientallen jaren bij de verkeerspolitie in Zeeland en analyseerde tal van ernstige verkeersongevallen. „Ik merk dat oudere mensen in landelijk gebied best veel moeite kunnen hebben met meer prikkels in het verkeer in stedelijke omgeving. Denk aan de veelheid aan verkeersborden daar.” Ook Labruyère wil ervoor waken elke oudere over één kam te scheren. „Bij sommige 80-plussers stap ik vol vertrouwen in.”

Veel bejaarden zetten tijdig een punt achter hun autorijdend bestaan, is de indruk van Labruyère. „Dan hoor ik iemand op hoge leeftijd zeggen: „Ik heb laatst een aanrijding gehad, ik ga mijn auto verkopen.” Maar het kan ook anders. „Een oudere automobilist uit mijn omgeving reed eens op een smalle weg een bus tegemoet. Hij schampte met zijn spiegel de bus. Later echter ontkende de man dat min of meer. Zo'n man vertoont dan als het ware vluchtgedrag. Dat vind ik zorgelijk. Het kan leiden tot gevaarlijke toestanden in het verkeer.”

Slaperigheid

Labruyère wijst erop dat bijvoorbeeld senioren doorgaans vaker en meer medicijnen slikken. Die medicaties kunnen bijvoorbeeld hun alertheid aantasten en slaperigheid veroorzaken. „De ene oudere redeneert: ik voel me niet helder, dus ik ga niet rijden. De andere gaat toch de weg op, bijvoorbeeld naar zijn ziekenhuisafpraak, met alle gevaren van dien.”

Problematisch kan zijn dat auto's steeds meer voorzien zijn van allerlei digitale snufjes. De veelheid aan functies kan senioren in verwarring brengen, vreest Labruyère. „Op mijn achttiende reed ik in een Kever. Ik had de beschikking over het stuur, de voetpedalen, de schakelpook, de ruitenwisser en de lichtschakelaar. Dat was het wel zo'n beetje. Nu kan ik in mijn auto via een touchscreen tal van moderne mogelijkheden inschakelen. Denk aan adaptive cruise control, die regelt dat de auto zelf afremt als die te dicht in de buurt komt van een weggebruiker. Sommige senioren pikken dat soort nieuwe toepassingen uitstekend op, maar anderen kunnen er tijdens het rijden flink door worden afgeleid.”